

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

14 päivänä lokakuuta 2020*

Ennakkoratkaisupyyntö – Unionin oikeusperiaatteet – Vilpittömän yhteistyön periaate – Vastaavuusperiaate ja tehokkuusperiaate – Sellaisten verojen palauttaminen, jotka jäsenvaltio on kantanut unionin oikeuden vastaisesti – Tällaisten verojen palautusvaatimuksen esittämiselle säädetty määräaika – Samanlaisesta määräajasta ei ole säädetty sellaisten summien palauttamiselle, jotka jäsenvaltio on perinyt kansallisen oikeuden vastaisesti

Asiassa C-677/19,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunalul Vâlcea (Vâlcean alioikeus, Romania) on esittänyt 25.4.2019 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 11.9.2019, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

SC Valoris SRL

vastaan

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea ja

Administrația Fondului pentru Mediu,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja L. Bay Larsen sekä tuomarit M. Safjan ja N. Jääskinen (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: G. Hogan,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Romanian hallitus, asiamiehinään E. Gane, R. I. Hațieganu ja L. Lițu,
- Euroopan komissio, asiamiehinään C. Perrin ja A. Armenia,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee unionin oikeusperiaatteisiin kuuluvien vilpittömän yhteistyön periaatteen, vastaavuusperiaatteen ja tehokkuusperiaatteen tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat SC Valoris SRL -niminen yhtiö (jäljempänä Valoris) ja Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Craiova – Administrația Județeană a Finanțelor Publice Vâlcea (valtionvarainhallinnon alueviraston pääosasto, Craiova – valtionvarainhallinnon paikallisvirasto, Vâlcea; jäljempänä Vâlcean verovirasto) ja Administrația Fondului pentru Mediu (ympäristösäätiön hallitus, Romania) ja jossa on kyse mainitun yhtiön suorittaman moottoriajoneuvojen ympäristömaksun palauttamisesta sillä perusteella, että kyseinen maksu on katsottu sen suorittamisen jälkeen unionin oikeuden vastaiseksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Asetus nro 9/2013

- 3 Moottoriajoneuvojen ympäristömaksusta 19.2.2013 annettu kiireellinen hallituksen asetus nro 9/2013 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 9/2013 privind timbrul de mediu pentru autovehicule; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 119, 4.3.2013; jäljempänä asetus nro 9/2013) oli voimassa 15.3.2013–31.1.2017.
- 4 Asetuksen nro 9/2013 4 §:ssä säädettiin seuraavaa:

”[Moottoriajoneuvoista kannettava ympäristö]maksu on maksettava yhden ainoan kerran seuraavasti:

- a) kun toimivaltainen viranomainen säännösten mukaisesti rekisteröi moottoriajoneuvon ensimmäisen kerran Romaniassa omistukseensa saaneen henkilön saannon ja kun tälle annetaan rekisteröintitodistus ja rekisteröintitunnus

--”

Asetus nro 52/2017

- 5 Henkilöautojen ja moottoriajoneuvojen erityisverona, moottoriajoneuvojen saasteverona, moottoriajoneuvojen päästöverona ja moottoriajoneuvojen ympäristömaksuna suoritettujen summien palauttamisesta 4.8.2017 annettu kiireellinen hallituksen asetus nro 52/2017 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2017 privind restituirea sumelor reprezentând taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, taxa pe poluare pentru autovehicule, taxa pentru emisiile poluante provenite de la autovehicule și timbrul de mediu pentru autovehicule; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 644, 7.8.2017; jäljempänä asetus nro 52/2017) tuli voimaan 7.8.2017.
- 6 Asetuksen nro 52/2017 1 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Verovelvolliset, jotka ovat maksaneet verokoodeksista annetun lain nro 571/2003, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 214¹–214³ §:ssä tarkoitetun henkilöautojen ja moottoriajoneuvojen erityisveron, moottoriajoneuvojen saasteverosta annetulla kiireellisellä hallituksen asetuksella nro 50/2008, joka hyväksyttiin lailla nro 140/2011, säädetyn moottoriajoneuvojen saasteveron, moottoriajoneuvojen päästöverosta annetulla lailla nro 9/2012, sellaisena kuin se on muutettuna, säädetyn päästöveron sekä asetuksella nro 9/2013, joka hyväksyttiin muutettuna ja täydennettynä lailla nro 37/2014, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, säädetyn moottoriajoneuvojen ympäristömaksun ja joille näitä veroja ei ole [asetuksen nro 9/2013]

voimaantuloon mennessä palautettu, voivat vaatia niiden palauttamista veron kantamispäivän ja palautuspäivän väliseltä ajalta kertyneine korkoineen toimivaltaiselle keskusveroviranomaiselle esitettävällä vaatimuksella. Korkokannasta on säädetty verotusmenettelykoodeksista annetun lain nro 207/2015, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 174 §:n 5 momentissa.

(2) Edellä 1 momentissa tarkoitettu verovelvollisten oikeus vaatia veron palautusta syntyy tämän asetuksen voimaantulopäivänä riippumatta siitä, milloin vero on kannettu, mutta palautusvaatimukset on [verotusmenettelykoodeksista annetun] lain nro 207/2015, sellaisena kuin se on myöhemmin muutettuna ja täydennettynä, 219 §:ssä säädetystä poiketen toimitettava 31.8.2018 mennessä, tai muuten oikeus palautukseen menetetään.

--”

Verotusmenettelykoodeksi

- 7 Verotusmenettelykoodeksista 23.7.2015 annetun lain nro 207/2015 (legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 547, 23.7.2015; jäljempänä verotusmenettelykoodeksi) 168 §:ssä säädetään seuraavaa:

”(1) Mahdolliset aiheettomasti suoritettut tai perityt summat palautetaan verovelvollisen/maksajan vaatimuksesta.

--”

- 8 Verotusmenettelykoodeksin 219 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Verovelvollisen/maksajan oikeus vaatia verosaatavien maksua vanhentuu viidessä vuodessa sitä vuotta seuraavan vuoden tammikuun 1. päivästä lukien, jona oikeus palautukseen syntyi.”

Pääasian oikeusriita ja ennakkoratkaisukysymys

- 9 Romanian oikeuden mukaan perustettu yhtiö Valoris maksoi 25.8.2014 Alankomaista peräisin olevan käytetyn moottoriajoneuvon ensirekisteröinnistä Romaniassa 2451 Romanian leuta (RON) (noin 510 euroa) asetuksen nro 9/2013 4 §:n a kohdan mukaisesti ”moottoriajoneuvojen ympäristömaksua”.
- 10 Asetus nro 52/2017 tuli voimaan 7.8.2017. Sädöksen johdanto-osasta ilmenee, että se säädettiin 9.6.2016 annetun tuomion Budişan (C-586/14, EU:C:2016:421), 30.6.2016 annetun tuomion Câmpean (C-200/14, EU:C:2016:494) ja 30.6.2016 annetun tuomion Ciup (C-288/14, ei julkaistu, EU:C:2016:495) noudattamiseksi. Unionin tuomioistuin katsoi näissä tuomioissa unionin oikeussäntöjen ja erityisesti SEUT 110 artiklan vastaisiksi useita Romanian käyttöönotettavia moottoriajoneuvoihin kohdistuvia saasteveroja, kuten niistä ympäristömaksuna perityn veron.
- 11 Asetuksen nro 52/2017 1 §:n 1 momentilla perustettiin verovelvollisille oikeus vaatia niiden summien palauttamista, jotka ne olivat suorittaneet kyseisen säädöksen otsikossa mainittujen neljän veron perusteella, jotka oli todettu unionin oikeuden vastaisiksi (jäljempänä romanialaiset saasteverot), veron kantamispäivän sen palautuspäivän väliseltä ajalta kertyneine lakisääteisine korkoineen. Asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa säädetään kuitenkin verotusmenettelykoodeksin 219 §:stä poiketen, että tällaiset vaatimukset oli osoitettava toimivaltaiselle veroviranomaiselle hakemuksella viimeistään 31.8.2018, tai muutoin tämä oikeus menetettäisiin.

- 12 Valoris vaati 6.12.2018 moottoriajoneuvoista perittynä ympäristömaksuna maksamansa summan palauttamista Vâlcean verovirastolta, joka hylkäsi vaatimuksen 7.1.2019 päivätyllä kirjeellä sillä perusteella, että hakemus oli jätetty määräajan päättymisen jälkeen.
- 13 Valoris riitautti päätöksen ennakkoratkaisua pyytäneessä tuomioistuimessa Tribunalul Vâlceassa (Vâlcean alioikeus, Romania) nostamallaan kanteella ja vaati, että vastaamaan haastetut Romanian viranomaiset velvoitetaan palauttamaan sille riidanalainen vero sille kertyneine lakisääteisine viivästyskorkeineen, vaikkei se ollut noudattanut asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa säädettyä preklusiivista määräaika. Se vetosi kanteessaan yhtäältä siihen, että tällaisella ad hoc -määräajalla rikottiin unionin oikeutta, koska sillä rajoitettiin verovelvollisten mahdollisuutta saada palautetuiksi unionin oikeuden vastaisiksi katsotut verot, ja toisaalta, että 3–5 vuoden määräaika tällaisen mahdollisuuden käyttämiseksi oli pidetty unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä kohtuullisena.
- 14 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa tämän osalta, että asetuksessa nro 52/2017 tarkoitettujen verojen palauttamiselle säädetty preklusiivinen erityismääräaika oli noin vuoden mittainen, säädöksen voimaantulopäivästä 7.8.2017 määräajan päättymispäivään 31.8.2018, kun taas verovelvollisen verosaatavien maksamista koskeva yleinen vanhentumisaika oli verotusmenettelykoodeksin 219 §:n mukaan viisi vuotta alkaen sitä vuotta seuraavan vuoden tammikuun 1. päivästä, jona oikeus palautukseen syntyi.
- 15 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii ensinnäkin sitä, onko asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamiselle säädetty preklusiivinen määräaika – kun samankaltaisesta määräajasta ei ole säädetty kansallisen oikeuden vastaisesti perittyjen summien palauttamiselle – SEU 4 artiklan 3 kohtaan perustuvan vilpittömän yhteistyön periaatteen, sellaisena kuin sitä on tulkittu unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä, ja vastaavuusperiaatteen, sellaisena kuin unionin tuomioistuin on sen määritellyt, mukainen.
- 16 Toiseksi se viittaa unionin tuomioistuimen määrittelemään tehokkuusperiaatteeseen ja korostaa, että asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa säädetty vuoden mittainen määräaika on lyhyempi kuin ne muutoksenhauille säädetty preklusiiviset määräajat, jotka unionin tuomioistuin on katsonut kohtuullisiksi ja todennut mainitun periaatteen mukaisiksi.
- 17 Tribunalul Vâlcea on tässä tilanteessa päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko vilpittömän yhteistyön periaatetta, vastaavuusperiaatetta ja tehokkuusperiaatetta tulkittava siten, että ne ovat esteenä [asetuksen nro 52/2017] 1 §:n 2 momentin kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa säädetään unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamista koskevien vaatimusten esittämiselle noin vuoden mittaisesta preklusiivisesta määräajasta, kun tällaisesta määräajasta ei ole kansallisessa lainsäädännössä säädetty kansallisten säännösten vastaisesti perittyjen summien palauttamista koskevan oikeuden käyttämiselle?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

- 18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin haluaa vastauksen asiallisesti siihen, onko
- yhtäältä tehokkuusperiaatetta tulkittava yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi todettujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, joka alkaa kulua tämän lainsäädännön, jolla on pyritty korjaamaan kyseinen unionin oikeuden rikkominen, voimaantulosta ja jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen, ja

- toisaalta vastaavuusperiaatetta tulkittava yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi todettujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen, kun kyseinen jäsenvaltio ei ole säätänyt tällaisesta määräajasta kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuvien samankaltaisten palautusvaatimusten osalta.
- 19 On huomattava, että vaikka pääasiassa on kyse erityisesti sellaisen summan palauttamisesta, joka on suoritettu Romaniassa asetuksella nro 9/2013 käyttöön otettuna moottoriajoneuvojen ympäristömaksuna, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on kysymyksessään viitannut kuitenkin yleisemmin ”unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen palauttamiseen”. Tämä yleistys on perusteltu, sillä ennakkoratkaisukysymyksessä mainitussa säännöksessä vahvistettua määräaikaa sovelletaan myös palautettaessa kolmea muuta asetuksessa nro 52/2017 tarkoitettua moottoriajoneuvoista Romaniassa kannettavaa saasteveroa, jotka ovat luonteeltaan kyseessä olevan ympäristömaksun kaltaisia ja jotka unionin tuomioistuin on myös todennut unionin oikeuden vastaisiksi. Kuten edellä 10 ja 11 kohdassa on todettu, asetus nro 52/2017 annettiin nimenomaan näiden verojen käyttöön ottamisesta johtuneen unionin oikeuden vastaisuuden poistamiseksi.
- 20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin korostaa ennakkoratkaisupyyntönsä perusteluissa, että Romanian oikeudessa verotusmenettelykoodeksin 219 §:ssä säädetty ”yleinen” vanhentumisaika on ”verovelvollisen kannalta huomattavasti edullisempi” kuin asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa säädetty preklusiivinen ”ad hoc” -määräaika. Tästä syystä se epäilee viimeksi mainitun kansallisen säännösten yhteensopivuutta vilpittömän yhteistyön periaatteen, vastaavuusperiaatteen ja tehokkuusperiaatteen kanssa, sellaisina kuin unionin tuomioistuin on ne määritellyt.
- 21 Tämän osalta on muistettava, että oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että SEU 4 artiklan 3 kohdassa vahvistetun vilpittömän yhteistyön periaatteen mukaan jäsenvaltioiden on poistettava unionin oikeuden rikkomisesta aiheutuneet lainvastaiset seuraukset ja vahvistettava menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeussubjektien oikeudet, eivätkä tällaiset menettelysäännöt saa olla epäedullisempia kuin ne, jotka koskevat samankaltaisia jäsenvaltion sisäiseen oikeuteen perustuvia oikeussuojakeinoja (vastaavuusperiaate), eivätkä sellaisia, että unionin oikeusjärjestyksessä vahvistettujen oikeuksien käyttäminen on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa (tehokkuusperiaate) (ks. vastaavasti tuomio 29.7.2019, Inter-Environnement Wallonie ja Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, 170 ja 171 kohta ja tuomio 11.9.2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, 30 kohta). Erityisesti on todettava, että koska perusteettomasti kannettujen kansallisten verojen palauttamista koskevia unionin oikeussääntöjä ei ole, kunkin jäsenvaltion tehtävänä on vahvistaa menettelysäännöt sellaisia oikeussuojakeinoja varten, joilla pyritään turvaamaan unionin oikeuteen perustuvat yksityisten oikeussubjektien oikeudet, edellyttäen kuitenkin, että tällaiset menettelysäännöt ovat sekä vastaavuus- että tehokkuusperiaatteen vaatimusten mukaisia (ks. vastaavasti tuomio 15.9.1998, Edis, C-231/96, EU:C:1998:401, 19 kohta ja tuomio 11.4.2019, PORR Építési Kft., C-691/17, EU:C:2019:327, 39 kohta) erityisesti, kun on kyse tällaisiin oikeussuojakeinoihin sovellettavien preklusiivisten määräaikojen tai vanhentumisaikojen vahvistamisesta (ks. vastaavasti tuomio 20.12.2017, Caterpillar Financial Services, C-500/16, EU:C:2017:996, 37 kohta ja tuomio 19.12.2019, Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, 46 kohta).
- 22 Unionin tuomioistuin on tarkentanut, että näiden vaatimusten noudattamista on tarkasteltava ottamalla huomioon kyseessä olevien sääntöjen merkitys koko menettelyssä, menettelyn kulku ja näiden sääntöjen erityispiirteet eri kansallisissa elimissä (ks. mm. tuomio 24.10.2018, XC ym., C-234/17, EU:C:2018:853, 24 kohta; tuomio 11.9.2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, 31 kohta ja tuomio 9.7.2020, Vueling Airlines, C-86/19, EU:C:2020:538, 40 kohta).

23 Lisäksi unionin tuomioistuin on toistuvasti katsonut, että vilpittömän yhteistyön periaatteen vuoksi jäsenvaltio ei voi antaa säännöksiä, joiden mukaan sellaisen veron tai maksun palauttamiselle, jonka unionin tuomioistuin on tuomiossaan todennut unionin oikeuden vastaiseksi tai jonka unionin oikeuden vastaisuus perustuu tällaiseen tuomioon, asetetaan edellytyksiä, jotka koskevat erityisesti tätä veroa tai maksua ja jotka ovat epäedullisempia kuin edellytykset, joita sovellettaisiin kyseisen veron tai maksun palauttamiseen siinä tapauksessa, ettei tällaisia säännöksiä olisi annettu (ks. vastaavasti tuomio 9.2.1999, Dilexport, C-343/96, EU:C:1999:59, 39 kohta; tuomio 30.6.2016, Câmpean, C-200/14, EU:C:2016:494, 40 kohta ja tuomio 30.6.2016, Ciup, C-288/14, ei julkaistu, EU:C:2016:495, 27 kohta).

Tehokkuusperiaate

24 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun unionin oikeuden vastaisesti kannettujen verojen ja maksujen palauttamista koskevia yhdenmukaistettuja sääntöjä ei ole, jäsenvaltiot voivat edelleen soveltaa sisäisen oikeusjärjestyksensä mukaisia menettelysääntöjä, kuten vanhentumisaikoja ja preklusiivisia määräaikoja, edellyttäen kuitenkin tehokkuusperiaatteen mukaisesti, ettei menettelysääntöjä ole järjestetty siten, että unionin oikeudessa vahvistettujen oikeuksien käyttäminen muodostuu käytännössä mahdottomaksi tai suhteettoman vaikeaksi. Viimeksi mainitun seikan osalta on otettava huomioon paitsi edellä 22 kohdassa mainitut yleiset arviointiperusteet myös tarvittaessa puolustautumisoikeuksien suojan periaate, oikeusvarmuuden periaate sekä oikeudenkäynnin moitteeton kulku (ks. vastaavasti tuomio 19.12.2019, Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, 46, 47 ja 51 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

25 Unionin tuomioistuin on katsonut nimenomaisesti vanhentumisaikojen ja preklusiivisten määräaikojen osalta, että kohtuullisten muutoksenhakumääräaikojen asettaminen täyttää lähtökohtaisesti tehokkuusvaatimuksen, koska näin sovelletaan oikeusvarmuuden perusperiaatetta, joka suojaa sekä asianomaista että kyseistä hallintoa, vaikka tällaisten määräaikojen päättymisen on luonteensa takia omiaan estämään kyseisiä henkilöitä vetoamasta heille kuuluviin oikeuksiin kokonaan tai osittain (ks. vastaavasti tuomio 20.12.2017, Caterpillar Financial Services, C-500/16, EU:C:2017:996, 42 kohta; tuomio 11.9.2019, Călin, C-676/17, EU:C:2019:700, 43 kohta ja tuomio 19.12.2019, Cargill Deutschland, C-360/18, EU:C:2019:1124, 52 kohta).

26 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin esittää, että se noin vuoden mittainen määräaika, joka perustuu asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momenttiin, on lyhyempi kuin tietyt määräajat, jotka se on havainnut todetun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännössä tehokkuusperiaatteen mukaisiksi. Ennakkoratkaisupyynnössä tarkoitetaan erityisesti 15.9.1998 annettua tuomiota Edis (C-231/96, EU:C:1998:401, 35 kohta) ja 17.11.1998 annettua tuomiota Aprile (C-228/96, EU:C:1998:544, 19 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), joissa sellaiset kansalliset kolmen vuoden mittaiset määräajat, jotka alkavat kulua riitautetun maksun suorituspäivästä, on katsottu kohtuullisiksi.

27 Unionin tuomioistuin on kuitenkin jo katsonut, että kulloinkin tarkastellun tapauksen mukaan vuoden mittainen määräaika, joka on asetettu unionin oikeuden rikkomiseen perustuvien vaatimusten esittämiselle tai kanteiden nostamiselle, ei sinänsä ole kohtuuton, edellyttäen kuitenkin, ettei tämän määräajan alkamisajankohtaa ole vahvistettu siten, että asianomaisen henkilön on käytännössä mahdotonta tai suhteettoman vaikeaa käyttää unionin oikeudessa taattuja oikeuksia. Näin tehokkuusperiaatteen mukaiseksi on katsottu muun muassa vuoden mittainen määräaika kanteen nostamiselle korvauksen saamiseksi vahingosta, joka on aiheutunut direktiivin täytäntöönpanon viivästyisestä (ks. vastaavasti tuomio 16.7.2009, Visciano, C-69/08, EU:C:2009:468, 45–50 kohta).

28 Nyt käsiteltävässä asiassa on katsottava, ettei tehokkuusperiaate, yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa, ole esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi katsottujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, joka alkaa kulua tämän lainsäädännön, jolla on pyritty korjaamaan kyseinen unionin oikeuden rikkominen, voimaantulosta ja jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen.

Vastaavuusperiaate

- 29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vastaavuusperiaatteen noudattaminen edellyttää, etteivät jäsenvaltiot anna menettelysääntöjä, jotka ovat unionin oikeuden rikkomiseen perustuvien veron palautusvaatimusten osalta epäedullisempia kuin menettelysäännöt, joita sovelletaan sellaisiin kansallisen oikeuden rikkomiseen perustuviin vaatimuksiin, jotka kohteensa, perustansa ja olennaisten piirteidensä osalta vastaavat ensin mainittuja. Vain kansallinen tuomioistuin, joka suoraan tuntee menettelysäännöt, joiden tarkoituksena on varmistaa se, että kansallisessa oikeudessa turvataan oikeudet, joita yksityisillä oikeussubjekteilla on unionin oikeuden perusteella, voi varmistaa, että nämä säännöt ovat vastaavuusperiaatteen mukaisia. Unionin tuomioistuin voi kuitenkin esittää kansalliselle tuomioistuimelle tiettyjä unionin oikeuden tulkintaan liittyviä seikkoja sen arvioinnin suorittamista varten, joka kuuluu kansalliselle tuomioistuimelle (ks. vastaavasti tuomio 30.6.2016, Câmpean, C-200/14, EU:C:2016:494, 45 ja 46 kohta; tuomio 31.5.2018, Sziber, C-483/16, EU:C:2018:367, 35, 41 ja 42 kohta ja tuomio 9.7. 2020, Raiffeisen Bank ja BRD Groupe Société Générale, C-698/18 ja C-699/18, EU:C:2020:537, 76 ja 77 kohta).
- 30 Käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on itse verrannut toisiinsa yhtäältä noin vuoden mittaista preklusiivista määräaikaa, jota se kuvaa ”erityismääräajaksi” ja josta säädetään asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa sellaisten summien palautusvaatimusten osalta, jotka on maksettu Romaniassa unionin oikeuden vastaisiksi todettuina saasteveroina, ja toisaalta sitä viiden vuoden mittaista määräaikaa, jota se kuvaa ”yleiseksi määräajaksi” ja ”verovelvollisen kannalta huomattavasti edullisemmaksi” ja josta on säädetty verotusmenettelykoodeksin 219 §:ssä verovelvollisten verosaatavien maksamisen osalta.
- 31 Romanian hallitus kiistää tällaisen vertailun perusteet mutta toteaa kuitenkin, että kyseisellä ”erityismääräajalla” pyrittiin nimenomaan siihen, ettei maksettavien korkojen kokonaismäärästä aiheutuisi liian suurta räsitystä Romanian valtiontaloudelle siinä tapauksessa, ettei asetuksen nro 52/2017 perusteella kannettujen verojen palautusvaatimukseen olisi sovellettu tällä säädöksellä käyttöön otetun kaltaista vuoden mittaista erityismääräaikaa vaan verotusmenettelykoodeksissa säädettyä yleistä viiden vuoden määräaikaa.
- 32 Asetuksen nro 52/2017 1 §:n 2 momentissa säädetään lisäksi nimenomaisesti, että siinä tarkoitettua preklusiivista määräaikaa sovelletaan tämän säädöksen alaan kuuluviin palautusvaatimukseen poikkeuksena verotusmenettelykoodeksin 219 §:stä, jossa säädetään verovelvollisten ”kaikenlaisten verosaatavien maksamisesta”. Vaikka Romanian oikeudessa ei säädetä – kuten Euroopan komissio on perustellusti kirjallisissa huomautuksissaan esittänyt – kansallisen oikeuden vastaisesti perittyjen summien palautusten osalta preklusiivisesta määräajasta vaan vanhentumisajasta, joka voidaan katkaista tai jonka kulumisen voi keskeytyä, asetuksen nro 52/2017 1 §:n nojalla tehdyn vaatimuksen tarkoituksena on saada vero palautetuksi, ja tämä näyttää olevan myös verotusmenettelykoodeksin 219 §:n tarkoitus. Ensin mainittuun säännökseen perustetuilla vaatimuksilla ja jälkimmäiseen säännökseen perustuvilla vaatimuksilla on siis samankaltainen kohde ja perusta. On kuitenkin niin, että vain ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin voi tarkistaa tämän.
- 33 Näin ollen, mikäli kyseessä olevat vaatimukset osoittautuvat samankaltaisiksi, on tutkittava, ovatko pääasiassa kyseessä olevan kaltaiset asetukseen nro 52/2017, jolla pyritään korjaamaan unionin oikeussääntöjen rikkominen, perustuvat oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännöt epäedullisempia kuin niitä oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännöt, jotka perustuvat yksinomaan kansallisten oikeussääntöjen rikkomiseen.
- 34 Tämän osalta riittää, kun todetaan, – kuten sekä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin välipäätöksessään että komissio kirjallisissa huomautuksissaan – että asetuksessa nro 52/2017 tarkoitettujen verojen palautusvaatimuksiin, jotka perustuvat unionin oikeuden rikkomiseen, kohdistuu

noin vuoden mittainen menettelyllinen määräaika, joka on huomattavasti lyhyempi ja siis epäedullisempi kuin se viiden vuoden pituinen määräaika, jota sovelletaan sellaisten verosaatavien maksamisvaatimuksiin, jotka perustuvat kansallisen oikeuden rikkomiseen.

- 35 Tätä toteamusta ei voida pätevästi kyseenalaistaa Romanian hallituksen väitteillä, joiden mukaan asetuksella nro 52/2017 niille verovelvollisille, joiden osalta viiden vuoden vanhentumisaika, jota sovellettiin aiemmin voimassa olleen lainsäädännön nojalla heidän oikeuteensa veron palautukseen, oli päättynyt tai päättymässä, myönnettiin uusi määräaika ja tällä asetuksella romanialaisten saasteverojen osalta käyttöön otettua järjestelyä voidaan soveltaa myös niiden palauttamiseen, mikäli ne olisivat kansallisen oikeuden vastaisia.
- 36 Näin on siksi, että vaikka asetuksen nro 52/2017 – jossa takarajaksi unionin oikeuden mukaan perusteettomasti maksettujen romanialaisten saasteverojen palautusvaatimusten esittämiselle vahvistettiin 31.8.2018 – antamisella on ollut se myönteinen vaikutus, että tiettyihin tällaisia veroja maksaneisiin verovelvollisiin palautusten osalta sovellettava määräaika piteni, on riidatonta, että asetuksen antamisella oli myös se kielteinen vaikutus, että muihin verovelvollisiin palautusten osalta sovellettava määräaika lyheni ja he menettivät mahdollisuutensa saada täysi hyöty siitä viiden vuoden mittaisesta jaksosta, josta säädetään verotusmenettelykoodeksin 219 §:ssä, jota siis sovelletaan edelleen kaikkiin sellaisiin verovelvollisten verosaataviin, jotka perustuvat kansallisen oikeuden mukaan perusteettomaan suoritukseen. Vastaavuusperiaate ei anna mahdollisuutta hyvittää yhdelle verovelvollisten ryhmälle aiheutunutta haittaa siten, että toiselle samankaltaisessa tilanteessa olevalle ryhmälle myönnetään jokin etu.
- 37 On siis katsottava, että vastaavuusperiaate on yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi katsottujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen, kun kyseinen jäsenvaltio ei ole säätänyt tällaisesta määräajasta sellaisten samankaltaisten palautusvaatimusten osalta, jotka perustuvat kansallisen oikeuden rikkomiseen.
- 38 Esitettyyn kysymykseen on edellä tarkasteltujen näkökohtien perusteella vastattava seuraavasti:
- Tehokkuusperiaatetta on tulkittava yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa siten, ettei se ole esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi katsottujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, joka alkaa kulua tämän lainsäädännön, jolla on pyritty korjaamaan kyseinen unionin oikeuden rikkominen, voimaantulosta ja jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen.
 - Vastaavuusperiaatetta on tulkittava yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi katsottujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen, kun kyseinen jäsenvaltio ei ole säätänyt tällaisesta määräajasta sellaisten samankaltaisten palautusvaatimusten osalta, jotka perustuvat kansallisen oikeuden rikkomiseen.

Oikeudenkäyntikulut

- 39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kuudes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Tehokkuusperiaatetta on tulkittava yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa siten, ettei se ole esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi katsottujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, joka alkaa kulua tämän lainsäädännön, jolla on pyritty korjaamaan kyseinen unionin oikeuden rikkominen, voimaantulosta ja jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen.

Vastaavuusperiaatetta on tulkittava yhdessä vilpittömän yhteistyön periaatteen kanssa siten, että se on esteenä sille, että jäsenvaltion lainsäädännössä vahvistetaan unionin oikeuden vastaisiksi katsottujen verojen palautusvaatimusten esittämiselle noin vuoden mittainen määräaika, jonka noudattamatta jättäminen johtaa oikeudenmenetykseen, kun kyseinen jäsenvaltio ei ole säätänyt tällaisesta määräajasta sellaisten samankaltaisten palautusvaatimusten osalta, jotka perustuvat kansallisen oikeuden rikkomiseen.

Allekirjoitukset